

господарювання. Зокрема, з цією проблемою стикалися розробники проектів постанов пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики вирішення господарськими судами спорів, що виникають при виконанні договорів застави (іпотеки), поруки, гарантії» та «Про практику застосування законодавства про оренду». Віддаючи пріоритет застосуванню норм ГК України при регулюванні господарських відносин, ми зможемо не лише забезпечити формування судової практики у правильному руслі, а й нарешті покласти край надуманій і, на нашу думку, шкідливій дискусії, про яку йшлося на початку цієї статті.

Висновки.

З огляду на зміст і призначення ЦК і ГК України, а також різні предмети регулювання цих кодексів, пріоритетному застосуванню до відносин у сфері господарювання (господарських відносин), безумовно, підлягає Господарський кодекс. І лише за відсутності у ньому норм, що регулюють відповідні відносини, мають застосовуватися положення ЦК України. Подібне розуміння має бути основною засадою у застосуванні положень ЦК України і ГК України як суб'єктами господарювання, так і господарськими судами.

З урахуванням цього, будь-яке порівняння або зіставлення положень ЦК і ГК України, що регулюють схожі (але не тотожні) відносини у побутовій (споживачькій) сфері і сфері господарювання (підприємництва), на предмет того, який із зазначених кодексів підлягає застосуванню до відносин у сфері господарювання, слід визнати некоректним.

Тому не можуть сприйматися до виконання пропозиції і рекомендації (незалежно від того, викладені вони в наукових працях, або в постановах пленумів вищих спеціалізованих судів), в яких простежується намагання протиставити ці два кодекси з посиланням на невідпо-

відність тієї або іншої норми ГК України положенням ЦК України. Такий аргумент є безпідставним в силу прямої вказівки, що міститься в ст. 9 ЦК України.

У разі існування так званих «розбіжностей», а точніше – різного правового регулювання майнових (у тому числі договірних) відносин нормами ЦК України і ГК України, господарським судам, предметом розгляду яких є господарські справи, належить керуватися положеннями ГК України як спеціального стосовно ЦК України нормативно-правового акта. Спеціального у тому розумінні, що він покликаний регулювати особливості майнових відносин у сфері господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Дзера О. В. Деякі загальні питання співвідношення норм Цивільного та Господарського кодексів / О. В. Дзера // Практика застосування окремих норм Цивільного кодексу України: Практ. посіб. / Кол. авт. – К.: Видавничий дім «Н Юре», 2008. – С. 15–28.

2. Майданик Р. А. Цивільне право: Загальна частина. / Т. І. Вступ у цивільне право / Р. А. Майданик. – К.: Алерта, 2012. – 472 с.

3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. – 3-є вид., перероб. і доп. / За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2008. Т. I. – 832 с.

4. Сучасний тлумачний словник української мови: 65 000 слів / За заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В. В. Дубічинського. – Х.: ВД «ШКОЛА», 2006. – 1008 с.

5. Мамутов В. К. Хозяйственное право. Избранные труды / В. К. Мамутов. – Екатеринбург: Бизнес, менеджмент и право, 2008. – 302 с. (Классика хозяйственно-правовой мысли).

6. Знаменский Г. Л. Новое хозяйственное право. Избранные труды: сб. науч. трудов / Г. Л. Знаменский. – К.: Юринком Інтер, 2012. – С. 347.

The article is devoted the ground of criterion of differentiating of the articles of adjusting of the Civil and Economic codes of Ukraine. Additional arguments over are brought in behalf of confession of CK of Ukraine by a general act, and GK of Ukraine – by the special act which regulates the features of property relations in the field of management.

Стаття посвящена обоснованию критерия разграничения предметов регулирования Гражданского и Хозяйственного кодексов Украины. Обосновываются дополнительные аргументы в пользу признания ГК Украины общим актом, а ХК Украины – специальным актом, регулирующим особенности имущественных отношений в сфере хозяйствования.

СУБ'ЄКТИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ТА ГОСПОДАРСЬКИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Махінчук В. М.,

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник відділу юрисдикційних форм правового захисту суб'єктів приватного права НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України

У статті розглядаються такі поняття, як господарська правосуб'єктність, правовий статус суб'єктів підприємницької діяльності та їх класифікація за цивільним та господарським законодавством України. Робиться висновок про необхідність усунення розбіжностей та невизначеності в правовому статусі суб'єктів підприємницької діяльності та правового регулювання їх діяльності, доцільність правового регулювання юридичних осіб публічного та приватного права нормами господарського та цивільного законодавства відповідно.

Ключові слова: суб'єкт господарювання, господарська правосуб'єктність, підприємство, підприємництво, непідприємницькі суб'єкти господарювання.

Цивільний та Господарський кодекси України не усувають повною мірою всі недоліки та не забезпечують ство-

рення чіткої системи суб'єктів підприємницьких відносин. Система українського законодавства в результаті доволі

хаотичного розвитку правового регулювання підприємницької діяльності вирізняється нині тим, що основи правового статусу суб'єктів підприємницької діяльності визначаються двома кодифікованими актами: Господарським кодексом України та Цивільним кодексом України.

Ст. 55 ГК України передбачено, що суб'єктами господарювання є: 1) господарські організації; 2) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці.

Згідно зі ст. 80 ЦК України юридичною особою є організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку. Цікаво, що ч. 3 ст. 55 ГК України суб'єкти господарювання залежно від кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік можуть належати до суб'єктів малого підприємництва, у тому числі до суб'єктів мікропідприємництва, середнього або великого підприємництва.

Як бачимо, до суб'єктів підприємництва ГК України відносить як фізичних, так і юридичних осіб. При цьому у класифікації суб'єктів господарювання залежно від кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік, попри те, що вона міститься у загальних положеннях про суб'єкти господарювання, йдеться лише про підприємців. Такий підхід до класифікації суб'єктів господарювання не враховує існування непідприємницьких суб'єктів господарювання, які також можуть використовувати працю найманих працівників. Крім того, зайвим видається вказувати в кожній нормі, що суб'єктом того чи іншого виду підприємництва є юридична особа – суб'єкт господарювання. Адже логічним видається, що будь-яка юридична особа, яка здійснює підприємницьку діяльність, є суб'єктом господарювання відповідно до норм ГК України. Цілком імовірною причиною такої непослідовності законодавця можна назвати відсутність чітко визначеного предмета правового регулювання Господарського кодексу та критерії відмежування його від предмета правового регулювання Цивільного кодексу України.

Згідно зі ст. 56 ГК України суб'єкт господарювання може бути утворений за рішенням власника (власників) майна або уповноваженого ним (ними) органу, а у випадках, спеціально передбачених законодавством, також за рішенням інших органів, організацій і громадян шляхом заснування нового, реорганізації (злиття, приєднання, виділення, поділу, перетворення) діючого (діючих) суб'єкта господарювання з додержанням вимог законодавства. Однак це може стосуватись лише суб'єктів господарювання, в т. ч. підприємництва, – юридичних осіб. Така норма обходить фізичну особу – суб'єкта підприємницької діяльності. Подальші норми ГК України, які стосуються утворення суб'єктів господарювання, так само не враховують, що фізична особа-підприємець також є суб'єктом господарської діяльності. Так, ст. 57 ГК України передбачено, що установчим документом суб'єкта господарювання є рішення про його утворення або засновницький договір, а у випадках, передбачених законом, статут (положення) суб'єкта господарювання. Очевидно, що ці вимоги не можуть стосуватись фізичної особи – підприємців. Попри це, ст. 128 ГК України передбачено, що грома-

дянин визнається суб'єктом господарювання у разі здійснення ним підприємницької діяльності за умови державної реєстрації його як підприємця без статусу юридичної особи відповідно до ст. 58 цього Кодексу.

Попри спробу визначення правового статусу широкого кола суб'єктів економічних відносин, ГК України випускає з поля зору такі важливі елементи правового статусу, як правоздатність та дієздатність суб'єкта, або ж правосуб'єктність. Саме з наявністю у того чи іншого суб'єкта правоздатності та дієздатності (разом – правосуб'єктності) визначається його можливість брати участь у правовідносинах. Виявлення загальної правосуб'єктності зумовлює загальнотеоретичну можливість особи бути суб'єктом правовідносин. Однак для того, щоб брати участь у певних видах відносин, слід володіти спеціальною правосуб'єктністю. Так, для участі у цивільних правовідносинах особі потрібна цивільна правосуб'єктність, у трудових – трудова і под. При цьому науковці, наприклад – Н. Ф. Ментух, часто розглядають цивільну правоздатність як універсальну [1, с. 39]. Однак Господарський кодекс не містить визначення господарської правоздатності і дієздатності, також безпосередньо не визначає моменту набуття суб'єктами господарювання господарської правосуб'єктності. Такий момент ми можемо лише логічно вивести з поняття суб'єкта господарювання як зареєстрованого у встановленому порядку. Таким чином, галузева господарська правосуб'єктність набувається з моменту державної реєстрації. Спеціальна ж правосуб'єктність для здійснення тих чи інших видів підприємницької діяльності, що можуть здійснюватись виключно на підставі спеціальних дозволів, набувається з моменту, з якого починає діяти такий дозвіл.

Поняття господарської правосуб'єктності розробляється у правовій доктрині. Так, Н. Ф. Ментух визначає господарську правосуб'єктність як правову властивість господарської організації, що виражається в суб'єктивних правах і юридичних обов'язках, які надані законом та/або безпосередньо не встановлені, але необхідні для виконання господарською організацією покладених на неї функцій і завдань, спрямована на збалансування приватних і публічних інтересів [1, с. 41]. Таке визначення викликає ряд зауважень. Перш за все, воно не відповідає визначенню так званої загальної правосуб'єктності – правосуб'єктність визначається як передбачена нормами права можливість бути учасником правовідносин, елементами якої є правоздатність та дієздатність. Правоздатність є можливістю мати права та обов'язки, а дієздатність – можливість їх набувати своїми діями. Тобто, загальна правосуб'єктність не виражається в суб'єктивних правах і юридичних обов'язках, а лише є можливістю їх мати або набувати. По-друге, суб'єктами господарських відносин є не лише господарські організації, а й фізичні особи, що здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи. Також у цьому визначенні міститься відсилання до функцій та завдань господарської організації. Таке відсилання не вносить визначеності до формулювання і має бути замінене на вказівку щодо конкретних правовідносин, у яких особа діє за умови наявності у неї саме господарської дієздатності. По-

третє, не зовсім зрозуміло, як може правосуб'єктність, навіть господарська, спрямовуватись на збалансування приватних і публічних інтересів. Очевидно, що вона може бути спрямована виключно на створення правової можливості суб'єкта брати участь у певних, в даному разі – господарських, правовідносинах.

Однак, чи існує насправді господарська правосуб'єктність, і як вона співвідноситься із правосуб'єктністю, наприклад, цивільною чи підприємницькою?

Ст. 25 ЦК України цивільна правоздатність фізичної особи визначається як здатність мати цивільні права та обов'язки. Її мають усі фізичні особи від народження, а у деяких випадках і до нього. Юридична особа набуває правоздатності і дієздатності одночасно – у момент створення і припинення із внесенням до єдиного державного реєстру запису. Юридична особа здатна мати такі ж цивільні права та обов'язки (цивільну правоздатність), як і фізична особа, крім тих, які за своєю природою можуть належати лише людині.

Виходячи з розуміння підприємницької діяльності (підприємництва) як самостійної, ініціативної, систематичної, на власний ризик господарської діяльності (діяльності з виготовлення товарів, виконання робіт, надання послуг) та розуміння підприємницьких відносин як відносин між рівними та незалежними суб'єктами з приводу виготовлення та реалізації продукції, виконання робіт та надання послуг, нагадаємо, що для її здійснення підприємцям потрібні матеріальні ресурси та/або робоча сила. Що стосується залучення робочої сили, тут підприємці діють на підставі трудової правосуб'єктності. Матеріальне забезпечення (нерухомість, засоби виробництва, сировина та енергоносії) здійснюється переважно шляхом укладення різноманітних договорів (купівля-продаж, оренда, поставка тощо) з іншими суб'єктами господарювання, зокрема і підприємництва.

Доцільно звернути увагу на розуміння дієздатності суб'єктів економічних відносин класиками російської цивілістики. Так, П. П. Цитович називає торговцем того, хто здійснює торговий оборот, займається торговими справами, одним словом, торгує. Здатність здійснювати торгівлю містить у собі: а) здатність мати торгівлю як торгове підприємство; б) здатність вести торгівлю як (свої) торгові обороти. Іншими словами – здатність здійснювати торгівлю і діяти як торговець. Першу здатність класик називав правом на торгівлю, другу – торговою дієздатністю. Право на торгівлю з точки зору цивільного права ніщо інше, як здатність мати майно. Ст. 1 Статуту торгового, писав П. П. Цитович, визначає не тільки право на торгівлю, а й торгову дієздатність. Діяти як торговець, вести торгівлю – з точки зору цивільного права ніщо інше, як розпоряджатись різного роду рухомістю. Таким чином, виявляючи лише дієздатність цивільну, торгова дієздатність не збігається із нею. Вона видозмінена і при цьому – видозмінена у розумінні розширення: торгова дієздатність включає в себе і захищає ряд таких правочинів, які без неї могли виявитись недійсними, або інакше, «порочними». Що ж стосується обмежень, то крім тих, які існують для дієздатності цивільної, інших торгова дієздатність не знає. Особливості торгової дієздатності

помітні переважно із впливом віку. До запровадження торгівлі, як і до прийняття спадщини, неповнолітній ще не є торговцем і, відповідно, не має торгової дієздатності. Для жінки цивільна, а з нею і торгова дієздатність може наступити раніше – через одруження [2, с. 208–209]. Подібний підхід до підприємницької правосуб'єктності зберігається і в ЦК України.

Отже, для матеріального забезпечення підприємницької діяльності та відносин з приводу придбання/відчуження матеріальних та інших благ підприємцям достатньо володіти цивільною правоздатністю і дієздатністю. Для участі в інших відносинах (наприклад, адміністративних) юридичні та фізичні особи мають володіти іншою спеціальною правосуб'єктністю. Тому видається дещо недоцільним виокремлювати господарську правоздатність. Більш детально загальні засади здійснення підприємницької діяльності фізичною особою без створення юридичної особи регулюються гл. 5 ЦК України. Так, згідно зі ст. 50 ЦК України право на здійснення підприємницької діяльності, яку не заборонено законом, має фізична особа з повною цивільною дієздатністю. Обмеження права фізичної особи на здійснення підприємницької діяльності встановлюються Конституцією України та законом. Фізична особа – підприємець відповідає за зобов'язаннями, пов'язаними з підприємницькою діяльністю, усім своїм майном, крім майна, на яке згідно із законом не може бути звернено стягнення.

Дещо інший підхід до правового регулювання підприємницької діяльності фізичних осіб закладено в ГК України. Так, згідно зі ст. 128 цього Кодексу громадянин визнається суб'єктом господарювання у разі здійснення ним підприємницької діяльності за умови державної реєстрації його як підприємця без статусу юридичної особи. Громадянин-підприємець відповідає за своїми зобов'язаннями усім своїм майном, на яке відповідно до закону може бути звернено стягнення. Зазначимо, що в ГК України використовується термін «громадянин-підприємець», тоді як у ЦК України – «фізична особа – підприємець». При цьому, за нормами ГК України громадянин може здійснювати підприємницьку діяльність: безпосередньо як підприємець або через приватне підприємство, що ним створюється; із залученням або без залучення найманої праці; самостійно або спільно з іншими особами.

Такий поділ способів здійснення підприємницької діяльності громадянами видається дещо нелогічним – його визначено за кількома критеріями, що призводить до змішання саме участі фізичної особи в створенні суб'єкта підприємництва із власне підприємницькою діяльністю. Так, якщо особа зареєстрована як фізична особа – підприємець, тоді вона справді здійснює підприємницьку діяльність особисто і від свого імені у власних інтересах вступає у підприємницькі відносини. Натомість, якщо створено приватне підприємство, то підприємницькою правосуб'єктністю наділяється саме приватне підприємство, і саме воно від свого імені вступає у підприємницькі правовідносини.

Загалом слід наголосити на деяких розбіжностях у підходах до визначення суб'єктів підприємницької діяльності в ЦК та ГК України. Так, у розділі II ГК України

зафіксовані такі суб'єкти господарювання, в т. ч. підприємництва, як підприємства, державні та комунальні унітарні підприємства, господарські товариства, підприємства колективної власності, приватні підприємства, об'єднання підприємств, громадяни. Натомість у ЦК України до суб'єктів підприємницької діяльності віднесено фізичних осіб – підприємців, підприємницькі товариства.

Згідно з гл. 7 ЦК України юридична особа може бути створена шляхом об'єднання осіб та (або) майна. Юридичні особи, залежно від порядку їх створення, поділяються на юридичних осіб приватного права та юридичних осіб публічного права. Цим Кодексом встановлюються порядок створення, організаційно-правові форми, правовий статус юридичних осіб приватного права. Порядок утворення та правовий статус юридичних осіб публічного права встановлюються Конституцією України та законом.

До підприємницьких товариств у ЦК України віднесено господарські товариства – юридичні особи, статутний (складений) капітал яких поділений на частки між учасниками. Господарські товариства можуть бути створені у формі повного товариства, командитного товариства, товариства з обмеженою або додатковою відповідальністю, акціонерного товариства. Підприємство в ЦК України розглядається переважно як об'єкт, а не суб'єкт, як єдиний майновий комплекс. Проте й тут єдиного розуміння підприємства немає. Так, передбачено створення державних і комунальних підприємств як форми участі держави в цивільних відносинах. Однак це юридичні особи публічного права, регулювання яких не входить до завдання цього Кодексу. Крім того, наприклад, у ч. 2 ст. 708 йдеться про роздрібні торговельні підприємства.

Водночас ГК України визначає підприємство як самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому цим Кодексом та іншими законами.

Згідно з ч. 1 ст. 63 ГК України залежно від форм власності, передбачених законом, в Україні можуть діяти підприємства таких видів: приватне підприємство, підприємство колективної власності, комунальне підприємство, державне підприємство, підприємство, засноване на змішаній формі власності (на базі об'єднання майна різних форм власності). Проте нині форми власності в законі не визначаються. У Цивільному кодексі України як основному регуляторові відносин власності форми власності не згадуються. Зрозуміло, класифікація підприємств за формами власності не повною мірою відповідає класифікації права власності за його суб'єктами.

Залежно від способу утворення (заснування) та формування статутного капіталу в Україні діють підприємства унітарні та корпоративні. Унітарне підприємство створюється одним засновником, який виділяє необхідне для того майно, формує відповідно до закону статутний капітал, не поділений на частки (паї), затверджує статут і т. ін. Унітарними є підприємства держав-

ні, комунальні, підприємства, засновані на власності об'єднання громадян, релігійної організації або на приватній власності засновника. Корпоративне підприємство утворюється, як правило, двома або більше засновниками за їх спільним рішенням (договором), діє на основі об'єднання майна та/або підприємницької чи трудової діяльності засновників (учасників), їх спільного управління справами, на основі корпоративних прав. Корпоративними є кооперативні підприємства, підприємства, що створюються у формі господарського товариства, а також інші підприємства, в тому числі засновані на приватній власності двох або більше осіб.

Найбільше запитань викликає правове регулювання такого суб'єкта підприємництва, як приватне підприємство. Приватне підприємство у ГК України визначається як підприємство, що діє на основі приватної власності одного або кількох громадян, іноземців, осіб без громадянства та його (їх) праці чи з використанням найманої праці. Приватним є також підприємство, що діє на основі приватної власності суб'єкта господарювання – юридичної особи. У коментарі до ст. 113 ГК зазначено, що наведене у статті визначення приватного підприємства дозволяє дійти висновку, що останнє створюється виключно на основі приватної власності фізичних осіб або юридичної особи і може бути створене одним, двома або більше засновниками – громадянами України, особами без громадянства та іноземцями або юридичною особою – власником, суб'єктом господарювання. Приватне підприємство відповідає за борги тільки своїм майном, а засновник не несе відповідальності за боргами приватного підприємства. У цьому перевага приватного підприємства перед суб'єктами підприємницької діяльності – громадянами, які відповідають за боргами всім своїм майном. Приватне підприємство може бути унітарним, заснованим на виділеному для господарської діяльності майні, яке може перебувати у приватній власності однієї фізичної особи або суб'єкта господарювання. Корпоративне приватне підприємство створюється, як правило, двома або більше фізичними особами – засновниками, за їх сумісним рішенням (засновницьким договором), діє на основі об'єднання трудової участі засновників та/або майна, участі в розподілі доходів і ризиків підприємства. Корпоративні підприємства, як правило, є власниками майна. Однак законодавством України не встановлено заборон щодо закріплення майна за корпоративними приватними підприємствами на інших майнових титулах. Окрім того, деякі нормативно-правові акти, зокрема закони України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», «Про стандарти, технічні регламенти і процедури оцінки відповідності», використовують поняття «приватне підприємство» в розумінні підприємства, заснованого на приватній формі власності, яке є відмінним від державного і комунального підприємства [3, с. 220].

Перш за все, слід зауважити, що ознака особистої участі засновників у діяльності приватного підприємства не є обов'язковою його характеристикою. Адже у самому визначенні допускається альтернатива – об'єднання праці засновників або використання найманої праці. Крім того, об'єднання праці засновників властиве

також іншим суб'єктам економічних правовідносин. Так, у діяльності повного товариства його засновники беруть участь у такий спосіб як власна праця. Обов'язковою ознакою виробничих кооперативів є участь його засновників та членів у виробничій діяльності.

Цивільний кодекс України не містить норм, які б визначали статус приватного підприємства. На нашу думку, це пояснюється відсутністю відповідної потреби. Адже, як випливає з норм ГК України та їх науково-практичного коментаря, відсутнє чітке відмежування приватного підприємства від інших організаційно-правових форм юридичних осіб. Слід зауважити, що, виходячи з положень абз. 2 ч. 1 ст. 31, ст. 62, ч. 1 ст. 109 ГК України, підприємство є організаційною формою господарювання, а не організаційно-правовою формою юридичної особи. Водночас підприємство є юридичною особою. Згідно зі ст. 63 ГК України приватне підприємство, колективне підприємство, комунальне підприємство, державне підприємство, підприємство, засноване на змішаній формі власності – все це види та організаційні форми підприємства, а не організаційно-правові форми юридичної особи. Що ж стосується організаційно-правової форми юридичної особи усіх форм та видів підприємств, як і суб'єктів інших форм господарювання, інших організаційних форм приватного підприємства, то, на нашу думку, вона повністю має лягти у прокрустове ложе організаційно-правових форм юридичних осіб, передбачених ЦК України. Так, згідно з ч. 2 ст. 87 ЦК України установчим документом товариства є затверджений учасниками статут або засновницький договір між учасниками, якщо інше не встановлено законом. Якщо ж приватне підприємство засноване однією особою, то ЦК України і передбачає заснування товариств однією особою (фізичною чи юридичною). В такому разі товариство діє на підставі статуту, затвердженого цією особою. Таким чином, приватне підприємство, у діяльності якого беруть участь особистою працею його засновники або ж яке використовує найману працю, засноване однією чи кількома особам,

може діяти в організаційно-правовій формі такої юридичної особи, як товариство. Такий підхід дозволить усунути невизначеності у правовому статусі цілого ряду суб'єктів підприємницької діяльності, зокрема такі, як вимоги до формування установчого капіталу, межі майнової відповідальності тощо.

Отже, існує нагальна потреба у чіткому розмежуванні понять «форма господарювання» та «організаційно-правова форма юридичної особи». Перше поняття має стосуватись внутрішньої організації господарської діяльності суб'єкта господарювання і може визначатись у ГК України, а друге – формування такої правової фікції, як суб'єкт правовідносин – юридична особа приватного права, та закріплюватись у ЦК України. У ГК України слід уникати регулювання організаційно-правових форм юридичних осіб, принаймні, юридичних осіб приватного права, враховуючи, що організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права, приватні відносини щодо їх утворення, управління та розпорядження ними регулюються нормами ЦК України та деяких спеціальних законів («Про акціонерні товариства», «Про господарські товариства»). При розробці нормативних актів слід керуватись принципом Оккама, який лежить в основі всього наукового моделювання і побудови теорій. Він переконує нас, що з набору інших еквівалентних моделей будь-якого явища варто вибрати найпростішу. Тому слід визнати доцільність правового регулювання юридичних осіб публічного права нормами ГК України, а юридичних осіб приватного права – ЦК України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. *Ментух Н. Ф.* Господарська правоздатність // Адвокат. – 2011. – № 2 (125). – С. 39 – 41.
2. *Цитович П. П.* Учебник торгового права // Цитович П. П. Труды по торговому праву. – В 2-х т. – Т.1. – М.: «Статут», 2005. – 450 с.
3. *Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / О. А. Беляневич, О. М. Вінник, В. С. Щербина та ін.; / За заг. ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини. – 3-тє вид., переробл. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 776 с.*

The article under consideration examines such concepts as economic legal personality, the legal status of Subjects of Entrepreneurship and their classification according to civil and commercial legislation of Ukraine, analyses doctrinal approaches to understanding of problematic issues. The author concludes on the need to resolve differences and uncertainties in the legal status of subjects of entrepreneurship and legal regulation of their activity, as well as the appropriateness of legal regulation of legal entities of public law and private law by regulations of economic and civil law respectively.

В статті розглядаються поняття господарської правосуб'єктності, правового статусу суб'єктів підприємницької діяльності, їх класифікація в соответствии с гражданским и хозяйственным законодательством Украины. Делается вывод о необходимости устранения разногласий и неопределенности правового статуса субъектов предпринимательской деятельности и правового регулирования их деятельности, а также о целесообразности правового регулирования юридических лиц публичного и частного права нормами хозяйственного и гражданского законодательства соответственно.

ЮРИДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ: МОДЕЛІ ЗАСТОСУВАННЯ

Янчук І. А.,

кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник

відділу проблем приватного права НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України

У статті узагальнюються ознаки, притаманні термінології юридичної галузі. Висвітлюються процеси актуалізації термінологічного значення. Наводяться моделі, за якими утворюються терміни, серед яких лексико-